

L

129
bod
17

Volgnummer van de kamer 129
Datum van uitspraak 18 juli 2017
Rolnummer 16/2292/A
Repertoriumnummer 2017/ 8671

AfSCHRIFT

 (vrij: art. 260, 2^e
 Wb. registratie)
 (G.W., art. 792-1030)

Niet aan te bieden aan de
ontvanger

NEDERLANDSTALIGE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG BRUSSEL

Vonnis

Aangeboden op
Niet te registreren

Kortgeding kamer
 Vordering tot staking - als in kort geding
 art. 20 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van
 bepaalde vormen van discriminatie –

<p>Bijlagen: 1 dagvaarding conclusies</p>

Wet ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie – vordering tot staking;

Als in kort geding –art. 20 Wet 10 MEI 2007.

In zake van:

kopijen

Het INTERFEDERAAL CENTRUM VOOR GELIJKE KANSEN EN BESTRIJDING VAN DISCRIMINATIE EN RACISME (Unia), onafhankelijke openbare instelling, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Koningsstraat 138, ingeschreven in de KBO onder het nummer 0548.895.779, dat voor de doeleinden van deze procedure keuze van woonplaats doet ten kantore van zijn raadsleden te 2018 Antwerpen, Grotehondstraat 14, Optredend overeenkomstig zijn wettelijke opdracht, ingevolge:

- Artikel 29 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie;
- De artikelen 3 en 6 van het Samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980,

Eisende partij,

Vertegenwoordigd door meester Elke CLOOTS, meester Joos ROETS en meester Stefan SOTTIAUX, advocaten te 2018 Antwerpen, Grotehondstraat 14

Tegen:

De Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS), naamloze vennootschap van publiek recht, met maatschappelijke zetel te 1030 Sint-Gillis, Frankrijkstraat 56 , ingeschreven in de KBO onder het nummer 0203.430.576,

Verwerende partij,

Vertegenwoordigd door meester Kesteloot loco meester Frank Judo en meester Jean Pierre Kesteloot, advocaten te 1000 Brussel, Keizerslaan 3;

In dit geding werd geconcludeerd en gepleit in het Nederlands ter openbare zitting van 26 april 2017

Na beraad spreekt de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel volgend bevelschrift uit:

Gezien:

- Het verzoekschrift tot staking neergelegd ter griffie op 10.06.2016;
- De conclusie en syntheseconclusie van eisende partij neergelegd ter griffie op 21.12.2016 en 21.02.2017;
- De conclusie, aanvullende conclusie en syntheseconclusie van verweerder neergelegd ter griffie op 20.09.2016, 23.01.2017 en 20.03.2017;
- Gehoord het advies van de heer Wim VERBELEN, substituut – procureur des Konings, tijdens de openbare zitting van 26 april 2017;

De rechtbank heeft de middelen en conclusies van partijen gehoord tijdens de openbare zitting van 26 april 2017;

* * *

1. Relevante feiten en voorgaanden:

De heer [REDACTED] geboren op [REDACTED] is een persoon met een ernstige fysieke beperking, en verplaatst zich in een rolstoel.

De heer [REDACTED] woont in Tielen, een deelgemeente van Kasterlee, op ongeveer 500 meter van het station. Hij woont zelfstandig, maar ontvangt thuishulp van een persoonlijk assistent (PAB) gedurende enkele dagen per week.

De heer [REDACTED] werkt één dag per week (op woensdag, van 13 tot 16 uur) in Tielen, als administratief en logistiek medewerker in [REDACTED]. Daarnaast werkt de heer [REDACTED] twee dagen per week in Turnhout. Op donderdag, van 9 tot 12 uur, werkt hij als administratief medewerker in [REDACTED]. Op vrijdag, van 9 tot 16 uur, werkt hij als administratief medewerker op [REDACTED].

Voor zijn woon-werkverkeer is de heer [REDACTED] aangewezen op het openbaar vervoer. Ook verplaatsingen voor andere doeleinden naar de naburige gemeenten Turnhout, Herentals of elders kan de heer [REDACTED] enkel zelfstandig doen met het openbaar vervoer.

Zo traint de heer [REDACTED] bijvoorbeeld twee tot drie maal per week als [REDACTED] speler in Herentals. Ook de mogelijkheden van de heer [REDACTED] om vrienden te bezoeken, naar de film te gaan, iets te gaan drinken, en dergelijke, zouden substantieel worden uitgebreid indien hij steeds van het openbaar vervoer gebruik zou kunnen maken.

Het station van Tielen is weliswaar toegankelijk voor rolstoelgebruikers, maar de treinen die er halt houden niet. Zonder persoonlijke assistentie kan de heer [REDACTED] daarom niet de trein nemen of verlaten in het station van Tielen.

De NMBS verleent assistentie aan reizigers met beperkte mobiliteit die niet zelfstandig op of van de trein kunnen stappen, op voorwaarde dat zij daartoe uiterlijk 24 uur voor vertrek een aanvraag hebben ingediend. Die assistentie kan bijvoorbeeld bestaan in het plaatsen van een hellend vlak waarop een rolstoelgebruiker de trein kan in- of uitrijden. De NMBS verleent dergelijke persoonlijke assistentie echter niet in alle stations. Het station van Tielen behoort niet tot de stations waar reizigers met beperkte mobiliteit van persoonlijke assistentie kunnen genieten.

Volgens UNIA zaait de website van de NMBS hieromtrent verwarring, doordat deze ook voor het station van Tielen een aanvraagformulier voor persoonlijke assistentie ter beschikking stelt.

Nadat de stationschef van Herentals hem zou verzekerd hebben dat het toch mogelijk was om als rolstoelgebruiker in het station van Tielen assistentie te verkrijgen, reserveerde de heer [REDACTED] op 16 februari 2015, via de website van de NMBS, persoonlijke assistentie voor een heen-en-terugrit tussen Tielen en Turnhout op 19 februari 2015. Na de reservatie ontving de heer [REDACTED] een e-mail met daarin een elektronische link om zijn aanvraag te bevestigen. Na het aanklikken van deze link, verscheen op zijn computerscherm een melding dat zijn reservatie succesvol was.

De heer [REDACTED] ontving volgens Unia geen melding dat de NMBS geen assistentie biedt in het station van Tielen. Wel ontving hij enkele uren na zijn reservatie via e-mail een bericht dat zijn aanvraag was geannuleerd, zonder dat hij evenwel zelf om een annulering had verzocht. Aangezien de heer [REDACTED] geen bericht meer verwachtte na de bevestiging van zijn aanvraag, zou hij het annuleringsbericht pas nadien, op 19 februari 2015 's avonds, gelezen hebben.

Dit alles heeft ertoe geleid dat de heer [REDACTED] op 19 februari tijdig op het perron stond om de trein van Tielen naar Turnhout te nemen, maar niet aan boord kon omdat er, tegen zijn verwachtingen in, niemand van de NMBS aanwezig was om hem de nodige assistentie te bieden bij het betreden van de trein.

Op 20 februari 2015 diende de jobcoach van de heer [REDACTED] de heer [REDACTED] ten bate van de heer [REDACTED] een klacht in bij de Ombudsdienst voor de treinreizigers, een ombudsgaan dat onafhankelijk is van de NMBS. De heer [REDACTED] meldde op 20 februari 2015 de hierboven beschreven feiten ook aan het Interfederaal Gelijkekansencentrum (Unia).

Daarnaast diende de jobcoach van de heer [REDACTED] op 2 maart 2015 een klacht in bij de klantendienst van de NMBS over de manier waarop de heer [REDACTED] werd behandeld. De NMBS heeft die klacht evenwel niet beantwoord, tenzij met een automatische ontvangstmelding.

Op 30 maart 2015 stuurde de Ombudsdienst voor de treinreizigers aan de heer [REDACTED] een brief waaruit blijkt dat ook de Ombudsdienst geen antwoord heeft gekregen van de NMBS, zelfs niet na herinneringen.

Op 15 april 2015 richtte Unia een brief aan de NMBS, waarin het verduidelijkte dat het de weigering van de NMBS om de heer [REDACTED] aan boord van de gereserveerde trein van Tielen naar Turnhout te helpen, kwalificeert als een

weigering om redelijke aanpassingen te treffen en bijgevolg als een discriminatie in de zin van de Antidiscriminatiewet. In de brief eiste Unia daarom de garantie dat de heer ██████████ in de toekomst wél toegang zou krijgen tot treinen die halt houden in het station van Tielen, evenals een schadevergoeding op grond van artikel 18 van de Antidiscriminatiewet. Meer in het algemeen klaagde Unia in die brief ook de gebrekkige toegankelijkheid aan van de stations en de treinen die de NMBS beheert.

Per brief van 22 juli 2015 antwoordde de NMBS en ontkende vooreerst dat de heer ██████████ een bevestiging zou hebben ontvangen van zijn assistentie-aanvraag. Ten tweede stelde de NMBS dat haar beleid inzake de toegankelijkheid van de infrastructuur en van het rollend materieel, en inzake dienstverlening aan personen met een beperkte mobiliteit, beantwoordt aan de vereisten die ter zake zijn opgenomen in haar beheerscontract en in de Europese regelgeving.

Per brief van 1 september 2015 wees Unia de NMBS, als antwoord op de brief van 22 juli 2015, nogmaals op de redelijke-aanpassingsplicht waaraan zij volgens Unia onderworpen is krachtens de Antidiscriminatiewet en het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Op grond van die verplichting zou de NMBS gehouden zijn om de heer ██████████ van persoonlijke assistentie te voorzien bij het betreden en verlaten van de trein in het station van Tielen. In die brief verzocht Unia de NMBS om desgevallend te bewijzen dat de gevraagde assistentie in het station van Tielen een onevenredige belasting vormt voor haar.

Op 17 september 2015 antwoordde de NMBS opnieuw en verwees nogmaals naar het beheerscontract 2008-2012 dat zij met de Belgische Staat heeft gesloten. In artikel 44 van dat beheerscontract staan de verplichtingen van de NMBS inzake de begeleiding van personen met beperkte mobiliteit in de stations opgesomd. Volgens de NMBS voldoet zij aan die verplichtingen. Bovendien zou zij niet in een meer uitgebreide assistentie kunnen voorzien, aangezien de financiële middelen die zij van de Belgische Staat ontvangt dit niet toelaten. Ten tweede merkte de NMBS op dat het assisteren van rolstoelgebruikers bij het betreden en verlaten van treinen in het station van Tielen een onredelijke extra personeelskost met zich mee zou brengen.

Unia meent dat motieven die de NMBS aanhaalt geenszins aanvaardbaar zijn, en dat de NMBS zich schuldig maakt aan een volgehouden discriminatie, zodat zij de NMBS gedagvaard heeft.

2. Vorderingen van de partijen.

Thans vraagt het INTERFEDERAAL CENTRUM VOOR GELIJKE KANSEN EN BESTRIJDING VAN DISCRIMINATIE EN RACISME (Unia) om zijn vordering ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Voor recht te zeggen dat de weigering van de verwerende partij om de heer ██████████ de nodige hulpmiddelen en bijstand te verlenen zodanig dat hij, als rolstoelgebruiker, in het station van Tielen de trein kan nemen en verlaten, een weigering uitmaakt om redelijke aanpassingen te treffen ten voordele van een persoon met een handicap en dus een discriminatie vormt in de zin van artikel 14 van de Antidiscriminatiewet;

Dientengevolge aan de verwerende partij de staking te bevelen van de weigering om redelijke aanpassingen te treffen ten voordele van de heer ██████████

Dientengevolge de verwerende partij te bevelen om, binnen een maand na de betekening van het te wijzen vonnis, in de nodige hulpmiddelen en bijstand te voorzien zodat de heer ██████████ in Tienen de trein kan nemen en verlaten, onder verbeurte van een dwangsom van 500 euro per dag;

De verwerende partij, overeenkomstig artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, te veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding ten belope van 650 euro voor de morele schade die de eisende partij heeft geleden ten gevolge van de discriminatie van de heer ██████████ en dus ten gevolge van de aantasting van het collectief belang waarvoor zij is opgericht;

Dientengevolge de verwerende partij te bevelen om het tussen te komen vonnis, gedurende een termijn van drie maanden vanaf de betekening ervan, aan te plakken zowel buiten als binnen de inrichting van het station van Tienen, en te bevelen dat het vonnis wordt bekendgemaakt op de webpagina "reizigers met beperkte mobiliteit" van de website van de NMBS en in minstens twee nationale en twee regionale kranten;

De verwerende partij te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, welke langs de zijde van eisende partij wordt begroot op het geïndexeerde basisbedrag voor niet in geld waardeerbare vorderingen, te weten 1.440 euro;

Het te wijzen vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad, niettegenstaande enig rechtsmiddel en zonder borgtocht, overeenkomstig artikel 20, § 4, zevende lid, van de Antidiscriminatiewet.

Van haar kant vraagt de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS)

In hoofdorde: de vordering van Unia onontvankelijk te verklaren, wegens verjaring;

In ondergeschikte orde, de vordering van Unia ongegrond te verklaren, gelet op het feit dat haar vordering enkel kan worden beoordeeld in het licht van het beheerscontract 2008-2012 en de Europese Verordening (EG) nr. 1371/2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer en die teksten door de NMBS niet geschonden werden;

In meer ondergeschikte orde, de vordering van Unia ongegrond te verklaren, gelet op het feit dat zij

- een schending inhoudt van het beginsel van de scheiding der machten, aangezien zij Uw Rechtbank uitnodigt om op de lijst van B for You-stations een station op te nemen (Tienen) dat volgens de bepalingen van het beheerscontract en het Investeringsplan 2013-2025 niet als B for You-station kan worden aangemerkt, en dus eigenlijk neerkomt op een wijziging van het beheerscontract en het investeringsplan;
- Zij tot gevolg heeft dat de NMBS personeel en materiaal aan een bestaand B for Youstation moet onttrekken, zodat de NMBS niet langer voldoet aan de verplichtingen van het beheerscontract en de legitieme verwachtingen die personen met beperkte

mobiliteit hebben om in dat bestaand station begeleiding te kunnen genieten, zodat aan de NMBS een disproportionele of onredelijke last wordt opgelegd;

- Zij een absolute wanverhouding creëert tussen de nadelen die de gevorderde aanpassing zou teweegbrengen voor de NMBS tegenover de voordelen die zij zou opleveren voor de heer ██████████, en dus aan de NMBS een disproportionele of onredelijke last oplegt.

In uiterst ondergeschikte orde, de volgende prejudiciële vragen te stellen:

Aan het Grondwettelijk Hof:

- *"Worden de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 17 van het IVBPR, geschonden doordat een verwerende partij in een burgerlijke procedure geen mogelijkheid heeft om een vertrouwelijk bewijsstuk neer te leggen zonder het aan de andere procespartij(en) te moeten overleggen, terwijl een verwerende partij in een procedure voor de Raad van State die mogelijkheid wel heeft, gelet op artikel 21 en 23 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State juncto artikel 87, §2 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State?"*

Aan het Europees Hof van Justitie:

- *Moet artikel 60 van de Uniforme regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorvervoer van reizigers en bagage (CIV) (bijlage I aan de Verordening (EG) nr 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer) in die zin worden geïnterpreteerd dat de eenjarige verjaringstermijn ook van toepassing is op rechtsvorderingen die ertoe strekken de staking te bevelen van de weigering van een spoorwegonderneming om redelijke aanpassingen te voorzien, ongeacht of die rechtsvordering ook volgens het nationale recht als een weigering tot het voorzien van een redelijke aanpassing kan worden beschouwd?*

- *Moet, in geval van een bevestigend antwoord op de eerste vraag, artikel 60 van de Uniforme regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorvervoer van reizigers en bagage (CIV) (bijlage I aan de Verordening (EG) nr 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer) in die zin worden geïnterpreteerd dat het ook van toepassing is op rechtsvorderingen die ertoe strekken de staking te bevelen van de weigering van een spoorwegonderneming om redelijke aanpassingen te voorzien, ongeacht of die weigering als een aflopende dan wel als een voortdurende weigering (i.e. discriminatie) kan worden beschouwd?*

- * *Moet artikel 21, tweede lid van de Verordening (EG) nr 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer in die zin worden geïnterpreteerd dat het slechts minimumvoorschriften bevat inzake de*

• *bescherming van personen met een beperking, zodat een nationale wet ter zake strengere voorschriften kan bepalen, waaronder de verplichting voor een spoorwegonderneming om op een onbewaakte stopplaats een laadhelling te voorzien zodat een persoon met beperkte mobiliteit daar de trein kan nemen, zelfs wanneer die persoon ingevolge het door die spoorwegonderneming aangeboden alternatief de trein op hetzelfde traject kan nemen in een station dat zich op +/-10 km van de onbewaakte stopplaats bevindt?*

• *Vereisen een met artikel 9 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap conforme interpretatie en de volle werking van het Unierecht dat artikel 21, tweede lid van de Verordening (EG) nr 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer in die zin wordt geïnterpreteerd dat het een spoorwegonderneming zou verplichten om op een onbewaakte stopplaats een laadhelling te voorzien zodat een persoon met beperkte mobiliteit daar de trein kan nemen, zelfs wanneer die persoon ingevolge het door die spoorwegonderneming aangeboden alternatief de trein op hetzelfde traject kan nemen in een station dat zich op +/-10 km van de onbewaakte stopplaats bevindt?*

Unia te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, begroot op € 1.440,00 (basisbedrag voor een niet in geld waardeerbare vordering).

3. Beoordeling:

3.1. Het kader van een antidiscriminatievordering:

Artikel 20 van de Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie bepaalt ondermeer, wat de procedure betreft:

“Art. 20. § 1. Op verzoek van het slachtoffer van de discriminatie, van het Centrum, van een van de belangenverenigingen, van het openbaar ministerie, of, naargelang de aard van de daad, het arbeidsauditoraat, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, naar gelang van de aard van de daad, de voorzitter van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende daad waardoor de bepalingen van deze wet worden overtreden en beveelt hij de staking ervan.

De voorzitter van de rechtbank kan de opheffing van de staking bevelen zodra bewezen is dat een einde is gemaakt aan de overtreding.

§ 2. Op vraag van het slachtoffer kan, de voorzitter van de rechtbank de in artikel 18, § 2, bedoelde forfaitaire schadevergoeding aan het slachtoffer toekennen.

§ 3. De voorzitter van de rechtbank kan bevelen dat zijn beslissing of de samenvatting die hij opstelt, wordt aangeplakt tijdens de door hem bepaalde termijn, zowel buiten als binnen de inrichtingen van de overtreder of de lokalen die hem toebehoren, en dat zijn vonnis of de samenvatting ervan in kranten of op enige andere wijze wordt bekendgemaakt, dit alles op kosten van de overtreder.

Deze maatregelen van openbaarmaking mogen evenwel slechts opgelegd worden indien zij er kunnen toe bijdragen dat de gewraakte daad of de uitwerking ervan ophouden.

§ 4. De vordering die steunt op § 1, wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding.

Zij kan worden ingesteld bij verzoekschrift. (...)

Over de vordering wordt uitspraak gedaan niettegenstaande vervolging wegens dezelfde feiten voor enig ander strafgerecht.

Wanneer een vordering tot staking van bij de strafrechter aanhangig gemaakte feiten ingesteld is, wordt over de strafvervolging pas uitspraak gedaan nadat over de vordering tot staking een in kracht van gewijsde getreden beslissing gewezen is. Tijdens de opschorting is de verjaring van de strafvordering geschorst.

Het vonnis is uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande enig rechtsmiddel en zonder borgtocht. Het wordt door de griffier van de rechtbank onverwijld meegedeeld aan alle partijen en aan de procureur des Konings.

§ 5. De bepalingen van dit artikel doen geen afbreuk aan de bevoegdheden van de Raad van State zoals bepaald in de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 op de Raad van State."

Op grond van artikel 15 kan de voorzitter, zetelende als in kort geding, bepaalde nietigheden uitspreken:

"Art. 15. De bepalingen die strijdig zijn met deze wet alsook de bedingen die bepalen dat een of meer contracterende partijen bij voorbaat afzien van de rechten die door deze wet gewaarborgd worden, zijn nietig."

Bovendien voorziet artikel 28 § 1 in bepaalde gevallen een omkering van de bewijslast:

" Art. 28. § 1. Wanneer een persoon die zich slachtoffer acht van een discriminatie, het Centrum of een van de belangenverenigingen voor het bevoegde rechtscollege feiten aanvoert die het bestaan van een discriminatie op grond van een van de beschermde criteria kunnen doen vermoeden, dient de verweerder te bewijzen dat er geen discriminatie is geweest."

3.2. Ontvankelijkheid: de verjaring:

De NMBS houdt voor dat de vordering verjaard zou zijn op grond van artikel 9 alinea's 3 en 4 van het Wetboek van Koophandel, Boek I - Titel VII Bis. – Vervoerovereenkomst bepaalt dat de rechtsvorderingen ontstaan uit de overeenkomst van personenvervoer, met uitzondering van die welke volgen uit een strafbaar feit, verjaren door verloop van één jaar, en dat de verjaring loopt van de dag waarop het feit dat tot de rechtsvordering aanleiding geeft, zich heeft voorgedaan.

Het staat vast dat de heer ██████████ met de NMBS een vervoerovereenkomst heeft gesloten: op 19 februari 2015 heeft hij immers een Key-card gekocht. Die Key-card werd hem ook terugbetaald.

Op die dag verstreek ook de geldigheid van de (door hem ingevulde rit op de) Key-card.

De vordering tot staking diende dus volgens de NMBS uiterlijk op 19 februari 2016 te worden ingesteld. Het verzoek tot staking, ingesteld op 10 juni 2016, is volgens de NMBS verjaard.

Nochtans handelt deze vordering niet over deze vervoersovereenkomst, maar over de houding die de NMBS aanneemt en die Unia bestempelt als discriminerend.

Al in zijn eerste brief van 15 april 2015 aan de NMBS, had Unia het over "de structurele ontoegankelijkheid van het algemeen beleid en de dienstverlening van de NMBS ten aanzien van personen met een beperking en rolstoelgebruikers in het bijzonder."

Ook de formulering van het petitum in de besluiten van Unia beperkt zich niet tot het ene voorval van 19 februari 2015, maar is toekomstgericht: Unia vordert de staking van de weigering om redelijke aanpassingen té treffen ten voordele van de heer ██████████, en vraagt aan de NMBS te bevelen in de nodige hulpmiddelen en bijstand te voorzien zodat de heer ██████████ in Tienen de trein kan nemen en verlaten.

Het voorval van 19 februari 2015 is de aanleiding, maar niet het voorwerp van de vordering, zodat niet de verjaringstermijn van vervoersovereenkomsten, maar de gemeenrechtelijke verjaringstermijn toepasselijk is.

Gezien het voorwerp van de vordering verschilt van een vordering op grond van een vervoersovereenkomst, is er geen aanleiding om een prejudiciële vraag te stellen.

Overigens kunnen het slachtoffer van de discriminatie, het Centrum, een van de belangenverenigingen, en het openbaar ministerie, of, naargelang de aard van de daad, het arbeidsauditoraat op grond van artikel 20 §1 van de Antidiscriminatiewet aan de voorzitter van de bevoegde rechtbank vragen het bestaan van een overtreding op de Wet vast te stellen, en de staking ervan te bevelen. Dit kan uiteraard enkel zolang de overtreding bestaat, zodat in voorliggende zaak een eventuele verjaringstermijn pas aan kan vangen als de eventuele overtreding beëindigd zou zijn.

3.3. ten gronde

3.3.1.

Artikel 14 van de Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie definieert discriminatie ondermeer als volgt:

"Art. 14. In de aangelegenheden die onder het toepassingsgebied van deze wet vallen, is elke vorm van discriminatie verboden. Voor de toepassing van deze titel wordt onder discriminatie verstaan :

(...)

- een weigering om redelijke aanpassingen te treffen ten voordele van een persoon met een handicap."

De Wet bepaalt ook wat men onder deze redelijke aanpassingen dient te verstaan:

"Art. 4. Voor de toepassing van deze wet verstaat men onder :

(...)

12° redelijke aanpassingen: passende maatregelen die in een concrete situatie en naargelang de behoefte worden getroffen om een persoon met een handicap in staat te stellen toegang te hebben tot, deel te nemen aan en vooruit te komen in de aangelegenheden waarop deze wet van

toepassing is, tenzij deze maatregelen een onevenredige belasting vormen voor de persoon die deze maatregelen moet treffen. Wanneer die belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen in het kader van het gevoerde overheidsbeleid inzake personen met een handicap, mag zij niet als onevenredig worden beschouwd;"

Het lijkt weinig of geen twijfel dat de gevraagde maatregelen aanpassingen betreffen in de zin van artikel 4, 12° Antidiscriminatiewet, en de NMBS betwist dit eigenlijk ook niet.

De enige vraag die men in dat verband eventueel zou kunnen stellen, is of de heer ████████ in de toekomst nog gebruik zal (wensen te) maken, maar ook dit betwist de NMBS niet, en op basis van het feltenrelaas is dit ook aannemelijk.

De gevraagde maatregelen zijn onbetwist doeltreffend, zodat de persoon met een handicap daadwerkelijk kan participeren. Zij maken een evenwaardige participatie van de persoon met een handicap mogelijk, zorgen ervoor dat de persoon met een handicap zelfstandig kan participeren, en waarborgen zijn veiligheid.

Gezien de gevraagde maatregelen aanpassingen zijn in de zin van artikel 4, 12° Antidiscriminatiewet, splitst het debat zich toe op de vraag of de gevraagde aanpassingen redelijk zijn in de zin van artikel 4, 12° Antidiscriminatiewet.

De NMBS brengt daarnaast ook de vraag in het debat of zij al dan niet deze maatregelen dient te treffen op grond van enige andere regelgeving dan de Antidiscriminatiewet.

3.3.2.

Zowel het Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap als het Internationaal Verdrag van 19 december 1966 inzake economische, sociale en culturele rechten richten zich tot de lidstaten en niet tot individuele spoorwegmaatschappijen of stationbeheerders. De artikelen die Unia er van inroept, leggen aan de lidstaten enkel op om "passende" maatregelen te nemen, of "doeltreffende maatregelen om personen met een beperking de grootst mogelijke mate van zelfstandigheid te waarborgen." Deze Verdragen voegen geen voorschriften met directe werking toe aan de Antidiscriminatiewet.

Unia kan er geen subjectief recht van personen met een handicap uit afleiden, weze het uit deze bepalingen op zich dan wel in samenhang gelezen met de Antidiscriminatiewet, om in elk station van hun keuze de nodige hulpmiddelen en bijstand te bekomen zodat zij er de trein zouden kunnen nemen en verlaten.

Artikel 22 van Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer bepaalt:

"Artikel 22

Bijstand in spoorwegstations

1. Bij vertrek, overstap of aankomst op een bemand spoorwegstation van een gehandicapte persoon of persoon met beperkte mobiliteit verleent de stationsbeheerder gratis bijstand op zodanige wijze dat de persoon,

onverminderd de toegangsregels die zijn vastgelegd in artikel 19, lid 1, kan instappen of uitstappen in verband met de dienst waarvoor hij een vervoerbewijs heeft gekocht.

2. De lidstaten kunnen voorzien in een afwijking van lid 1 in geval van personen die reizen op diensten waarvoor een openbaardienstcontract geldt dat overeenkomstig de van kracht zijnde communautaire wetgeving is gegund, op voorwaarde dat de bevoegde autoriteit alternatieve faciliteiten of regelingen heeft ingesteld die een gelijkwaardige of hogere mate van toegankelijkheid van vervoersdiensten waarborgen.

3. In het geval van een onbemand station zorgen de spoorwegonderneming en de stationsbeheerder ervoor dat gemakkelijk toegankelijke informatie met betrekking tot de dichtsbijzijnde bemande stations en direct beschikbare bijstand ten behoeve van gehandicapte personen en personen met een beperkte mobiliteit beschikbaar wordt gesteld overeenkomstig de in artikel 19, lid 1, bedoelde toegangsregels."

A contrario kan men daaruit afleiden dat de stationsbeheerder op grond van deze Verordening aan een gehandicapte persoon of persoon met beperkte mobiliteit bij vertrek, overstap of aankomst op een onbemand spoorwegstation geen gratis bijstand dient te leveren bij het instappen of uitstappen. Het volstaat in dat geval dat de stationsbeheerder gemakkelijk toegankelijke informatie met betrekking tot de dichtsbijzijnde bemande stations en direct beschikbare bijstand verstrekt aan de gehandicapte personen en personen met een beperkte mobiliteit.

Unia betwist niet dat de NMBS deze informatie ter beschikking stelt.

Artikel 24 regelt enkel de modaliteiten van de bijstand, en is bijgevolg niet toepasselijk op het onbemande station Tielen.

Artikel 19 over het recht op vervoer is in het licht van de voorliggende vordering weinig concreet en stelt enkel dat spoorwegondernemingen en stationsbeheerders niet-discriminerende toegangsregels voor het vervoer van gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit dienen vast te stellen. Dat de maatschappij geen extra kosten mag aanrekenen en in de regel niet mag eisen dat de persoon met een beperking zich zou laten begeleiden, staat in voorliggende zaak niet ter discussie.

Ook de informatie voor gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit, geregeld door artikel 20, staat in voorliggende zaak niet ter discussie.

Artikel 21 handelt over de toegankelijkheid van de infrastructuur:

"Artikel 21

Toegankelijkheid

1. Spoorwegondernemingen en stationsbeheerders zorgen er via de naleving van de TSI voor personen met beperkte mobiliteit voor dat de toegankelijkheid van stations, perrons, rollend materieel en andere voorzieningen voor gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit gewaarborgd is.

2. Wanneer er geen treinpersoneel aan boord is of er geen personeel in het station is, leveren spoorwegondernemingen en stationsbeheerders alle

redelijke inspanningen opdat gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit toegang krijgen tot het reizen per trein."

Het is niet betwist dat het –onbemande- station van Tielen toegankelijk is voor gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit.

Op grond van lid 2 dienen de spoorwegondernemingen en stationsbeheerders niet alle mogelijke maatregelen, maar enkel redelijke maatregelen te nemen om gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit toegang krijgen tot het reizen per trein.

Men ziet niet in wat dit toevoegt aan de Antidiscriminatiewet, die bovendien nauwkeuriger dan de Verordening definieert waaruit het redelijk karakter van de gevraagde aanpassingen bestaat.

Er is geen aanleiding om over artikel 21 van de Verordening een prejudiciële vraag te stellen, temeer daar de vragen die de NMBS voorstelt dusdanig geformuleerd zijn dat de zetel er zijn rechtsmacht door zou overdragen aan het Hof van Justitie, in plaats van een interpretatie van het artikel te vragen.

Vervolgens voorziet artikel 44 van de beheersovereenkomst tussen de Belgische Staat en Infrabel de volgende doelstellingen voor de uitrusting van de perrons met liften en oprijhellingen:

- tegen eind 2008: 27 stations;
- tegen eind 2012: 38 stations, goed voor 51 % van het totale aantal reizigers;
- tegen eind 2018: 50 stations, zodat een netwerk ontstaat van toegankelijke stations binnen een straal van 30 km;
- tegen eind 2028: 100 stations zodat een netwerk ontstaat van toegankelijke stations binnen een straal van 15 km.

Artikel 42 bepaalt ook dat de aanpak van de grotere stations voorrang heeft. Hierdoor blijft het aantal stations in de eerste periode gering, maar is het aantal betrokken reizigers wel groot en is ook de geografische spreiding verzekerd.

De NMBS zet uiteen dat de doelstelling voor 2012 bereikt is.

In het beheerscontract heeft de NMBS geen verplichting om de onbewaakte stopplaats Tielen uit te rusten met een verplaatsbare oprijplaat of lift.

Unia vraagt dat, indien de onbewaakte stopplaats Tielen niet kan worden uitgerust met een oprijplaat of lift, die toestellen zouden worden aangeleverd door een mobiel assistentieteam.

Op grond van artikel 45 is de NMBS er toe verplicht om de "B For You"-assistentie aan te bieden in 103 stations, die zijn opgenomen in de lijst die als bijlage bij de beheersovereenkomst is gevoegd. De onbewaakte stopplaats Tielen staat niet op deze lijst. De NMBS heeft deze dienst intussen zelf uitgebreid tot 131 stations, maar was bij gebrek aan concrete verplichting in die zin, niet verplicht om de onbewaakte stopplaats Tielen in die lijst op te nemen.

Deze lijst is nochtans opgesteld op basis van objectieve criteria zoals de geografische spreiding, het belang van het station, de aanwezigheid van

personeel, de reeds beschikbare infrastructuur (toegankelijkheid perrons en aanwezigheid van laadhellingen) en de nabijheid van voorzieningen voor personen met beperkte mobiliteit.

De onbewaakte stopplaats Tielen beantwoordt blijkbaar niet aan de criteria om op de lijst van "B For You"-stations te worden opgenomen, onder meer omdat deze onbewaakte stopplaats midden tussen de stations van Herentals en Turnhout ligt en dus binnen een straal van ongeveer 10 km tot een "B For You"-station.

Ook het beheerscontract leidt niet tot een subjectief recht van personen met een handicap om in elk station van hun keuze de nodige hulpmiddelen en bijstand te bekomen zodat zij er de trein zouden kunnen nemen en verlaten.

3.3.3.

In de mate waarin dit recht wel zou voortvloeien uit de samenlezing van artikelen 4,12° en 14 Antidiscriminatiewet, geldt dat deze artikelen enkel recht geven op redelijke aanpassingen. Gelet op de omkering van de bewijslast, dient de NMBS dus aan te tonen dat de gevraagde aanpassingen geen redelijk karakter zouden hebben.

Naast artikel 4,12° Antidiscriminatiewet, definieert ook artikel 2 lid 4 van het Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap het begrip "redelijke aanpassingen:

"Art. 2. Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag :

(...)

" redelijke aanpassingen " : noodzakelijke en passende wijzigingen, en aanpassingen die geen disproportionele of onevenredige, of onnodige last opleggen, indien zij in een specifiek geval nodig zijn om te waarborgen dat personen met een handicap alle mensenrechten en fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid met anderen kunnen genieten of uitoefenen;

(...)"

Volgens de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat tot de Antidiscriminatiewet van 25 februari 2003 heeft geleid, moet de redelijkheid van de gevraagde aanpassingen worden beoordeeld in functie van de context, het aantal personen dat van een bepaalde dienst gebruik maakt maar ook de kosten die de aanpassingen met zich meebrengen.

De NMBS heeft kostprijs van het uitrusten van de stopplaats Tielen met een verplaatsbare oprijplaat of lift met assistentie berekend op een eenmalige kost van 6.000,- € en een jaarlijks terugkerende personeelskost van 388.800,- €, en stelt dat daarbovenop ook nog kosten voor bewaking en onderhoud vereist zijn.

De aankoop van 2 laadhellingen blijkt op zich niet bijzonder kostelijk te zijn, doch het zou onzinnig zijn de noodzakelijke begeleiding enkel te voorzien als de heer ████████ de trein wenst te nemen. Unia argumenteert immers zelf dat andere personen met beperkte mobiliteit zouden kunnen gebruik maken van deze faciliteit en dat er sinds enkele jaren in de buurt ook twee instellingen voor gehandicaptenzorg gevestigd zijn. Bovendien specificeert Unia niet dat de heer ████████ slechts op welbepaalde, vaste ogenblikken zou gebruik maken van de

stopplaats Tielen, zodat de NMBS bij wijze van aanpassing zou moeten voorzien in 6,48 VTE bijkomend personeel.

De berekening van deze jaarlijkse kost is naar het oordeel van de zetel realistisch, zodat de gevraagde aanpassing een zeer hoge kostprijs blijkt te hebben.

De gevraagde aanpassingen zouden structurele inzet van 6,48 VTE bijkomend personeel vergen voor aanpassingen die in principe zouden tegemoet moeten komen aan de noden van één enkele persoon. Ook al bestaat de mogelijkheid dat ook andere personen met een beperking van deze aanpassingen zouden kunnen gebruik maken, dan nog zou deze omvangrijke structurele inzet van bijkomend personeel op zich een indicatie zijn voor een onredelijk karakter van de gevraagde aanpassing.

Unia stelt dat de NMBS een zeer grote onderneming is en bovendien nagenoeg een monopolie geniet inzake het reizigersvervoer per spoor op Belgisch grondgebied, zodat haar financiële draagkracht groot is en van haar dus ook aanzienlijke inspanningen mogen geëist worden op het vlak van het realiseren van aanpassingen voor personen met een handicap.

De NMBS antwoordt daarop terecht dat zij niet zelf kan beschikken over de besteding van haar middelen, maar zich in ruil voor haar dotatie dient te schikken naar de bepalingen van haar beheerscontract.

Hoger is over dit beheerscontract al overwogen dat het op grond van objectieve overwegingen niet voorziet dat de stopplaats Tielen zou uitgerust worden met een –al dan niet verplaatsbare- oprijplaat of lift of over bediening door een mobiel assistentieteam.

Gelet op de hoge kostprijs van de gevraagde aanpassingen, de objectieve redenen waarom de onbemande stopplaats Tielen niet opgenomen is in de lijst van de “B For You”- stations, waaronder het gering aantal gebruikers van deze stopplaats, en het feit dat de heer ██████████ beschikt over alternatieven in de stations van Herentals en Turnhout, zouden de gevraagde aanpassingen een wanverhouding creëren tussen de nadelen die de gevorderde aanpassing zou teweegbrengen voor de NMBS tegenover de voordelen die zij zou opleveren voor de heer ██████████.

Het voordeel dat de gevorderde aanpassing voor de heer ██████████ zou opleveren, bestaat niet in het feit dat hij daardoor in de mogelijkheid wordt gesteld om te gaan werken en deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Dat voordeel kan hij immers nu al genieten, door de trein te nemen in het station van Herentals, dat zich op 11,4 km van zijn woonplaats bevindt en dat in verbinding staat met verschillende grote agglomeraties in de ruime omgeving.

Het enige voordeel van een assistentie in de stopplaats Tielen zou zijn dat hij geen verplaatsing moet doen naar Herentals en dat hij sneller op zijn bestemming is.

Nochtans komt de heer ██████████ in aanmerking om te genieten van een korting van 50% op het ticket van zijn treinreis ten gevolge van de kortingskaart verhoogde tegemoetkoming. Dit alleen al is in enige mate een compensatie voor het nadeel dat hij ondervindt voor het feit dat hij de trein niet kan nemen in Tielen.

Daarentegen zouden de gevraagde aanpassingen voor de NMBS een zeer zware inspanning betekenen. Deze inspanningen zouden niet enkel ten koste gaan van elders nodige aanpassingen die mogelijks aan meer personen met beperkte mobiliteit ten goede zouden komen, maar bovendien strijdig zijn met de doelstellingen die de overheid aan de NMBS oplegt in de beheersovereenkomst.

Deze overwegingen leiden onafwendbaar tot het besluit dat de gevraagde aanpassingen geen redelijk karakter hebben, zodat de weigering van de NMBS om deze aanpassingen te realiseren geen discriminatie inhoudt.

OM DEZE REDENEN:

De heer W. Thiery, rechter, aangesteld om de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg zetelende te Brussel te vervangen, bijgestaan door Mevr. I. Kuys, afgevaardigd griffier;

Gezien de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Rechtsprekende als in kort geding, na tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpend;

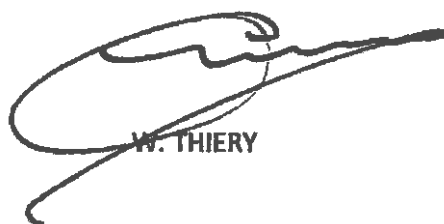
Verklaart de vordering ontvankelijk doch ongegrond en wijst deze af;

Veroordeelt Het INTERFEDERAAL CENTRUM VOOR GELIJKE KANSEN EN BESTRJDING VAN DISCRIMINATIE EN RACISME (Unia) tot de kosten van de procedure, begroot in hoofde van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) op 1.440,- € rechtsplegingsvergoeding.

Aldus gewezen en uitspraak gedaan ter bultengewone openbare terechtzitting van het kort geding van 18 juli 2017

I. KUYS

W. THIERY